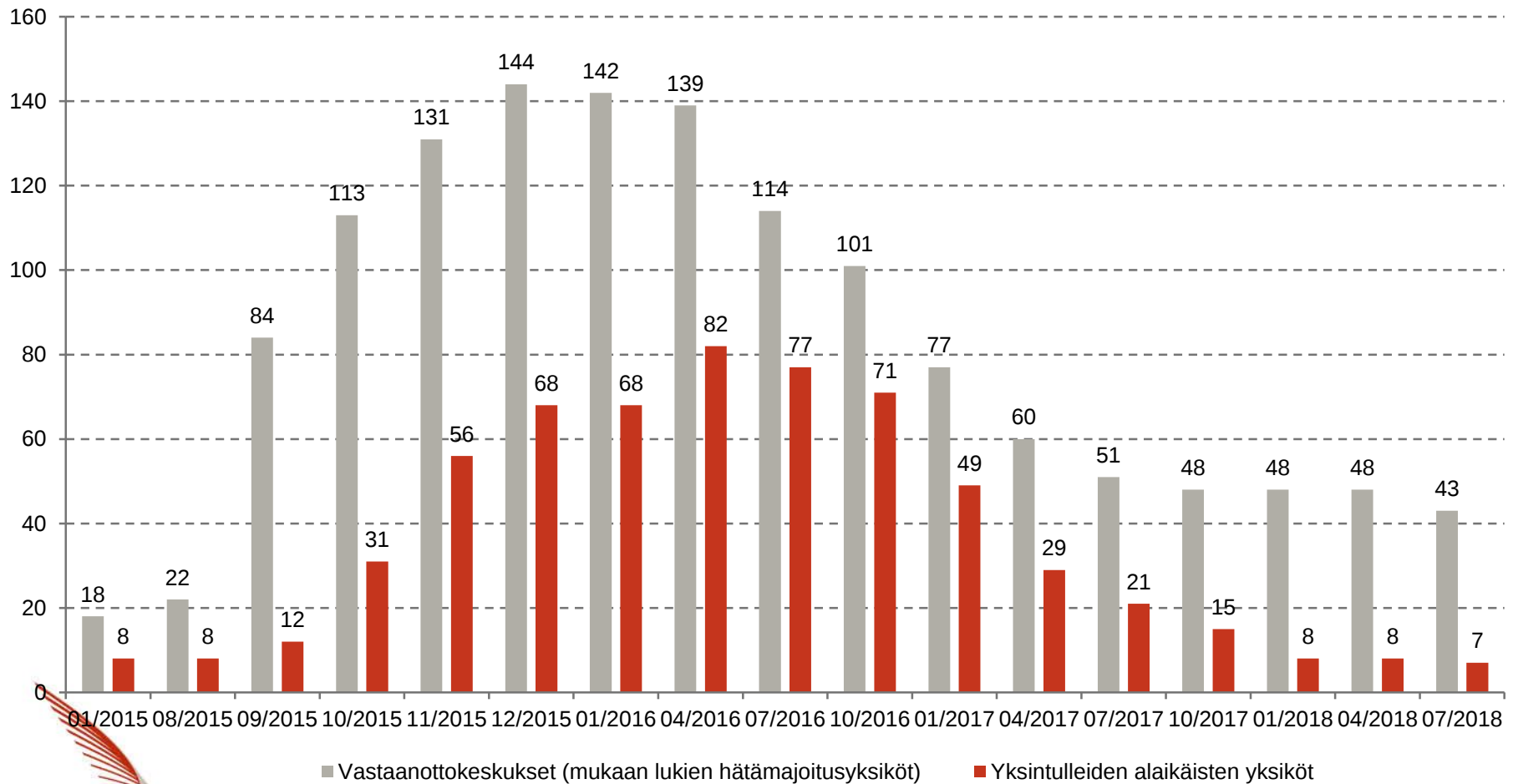

Johdatus luottamukseen

Kulttuurit kohtaavat vastaanottokeskuksissa

Vastaanottokeskusten määrän kehitys 2015–2018

Maahanmuuttovirasto ohjaa, suunnittelee ja valvoo vastaanottokeskusten käytännön toimintaa

- Vastaanottopalvelut
 - Majoitus
 - Vastaanotto- tai käyttöraha
 - Sosiaalipalvelut
 - Terveyspalvelut
 - Tulkkaus
 - Työ- ja opintotoiminta
 - Vapaaehtoinen paluu
 - Lisäksi erilaista ohjausta ja neuvontaa, harrastustoimintaa etc

Vastaanottokeskus on yhteiskunta pienoiskoossa

- Vastaanottokeskusten asiakaskunta koostuu erilaisista ihmisistä. Henkilöistä, joilla voi olla erilainen syntyperä, etninen tausta, ikä, sukupuoli-identiteetti, sukupuolen ilmaisu, terveydentila tai sairaus; poliittinen, uskonnollinen tai kulttuurinen tausta; kansalaisuus, elämäkatsomus, seksuaalinen suuntautuminen, vammaisuus, kieli, perhemuoto, sosiaalinen tai taloudellinen asema tai muuta tekijä.
- Lisäksi asiakkailla saattaa olla arjen hallintaan liittyviä haasteita, kuten päihdeongelmia, eritasoisia mielenterveysongelmia, vanhemmuuden haasteita, yksinäisyys, jaksamisen ongelmat, sosiaalinen eristäytyminen

Vastaanottojärjestelmän arvot:

**Vastaanottokeskus on turvallinen paikka
asua ja tehdä työtä**

Mitä vastaanottokeskuksessa voidaan
käytännössä tehdä asiakkaiden ja työntekijöiden hyvinvoinnin
ja turvallisuuden lisäämiseksi?

Suomalaisen yhteiskunnan kurssi

- Kurssi on osa vastaanottokeskusten järjestämää lakisääteistä työ- ja opintotoimintaa.
- Kurssi antaa tarvittavat perustiedot vastaanottokeskuksessa asumiseen sekä oikeuksiin ja velvollisuuksiin siellä. Lisäksi kurssi perehdyttää suomalaiseen yhteiskuntaan ja sen toimintakulttuurin
 - Vastaanottokeskuksen järjestyssäännöt
 - Alku-infot (sosiaalipalvelut, terveystalvelut, yleinen oikeudellinen neuvonta)
 - Suomalainen yhteiskunta
 - Kulttuuri ja yhteiskunta
 - Lainsäädäntö
 - Tasa-arvo ja seksuaalisuus
 - Työssä Suomessa

Tulla kuulluksi ja nähdyksi

- Ohjaustyön tavoitteena on arjessa pärjääminen, hyvinvointi, jaksaminen, toimintakyky, elämänhallinta, motivaatio
 - MAHDOLLISIMMAN HYVÄ ARKI
VASTAANOTTOKESKUKSESSA
- Ihminen keskiössä
 - Konteksti
 - Omakohtaisuus > minun tarina, minun polku
 - KOHTAAMINEN > VUOROVAIKUTUS > KUNNIOITUS

Ohjaustyö

Yksiöllinen tuen tarve

Kohtaaminen

Havainnointi

Tulla kuulluksi ja nähdyksi

Ammatillinen vuorovaikutus

Jaksamisen tukeminen

Hyvinvointi

Ihminen keskiössä

Rinnalla kulkeminen

Luottamuksellinen asiakassuhde

Kannustus

Empatia ja ymmärrys

Tukeminen

Molemmin puolinen kunnioitus

Havainnointi

Konkreettinen apu

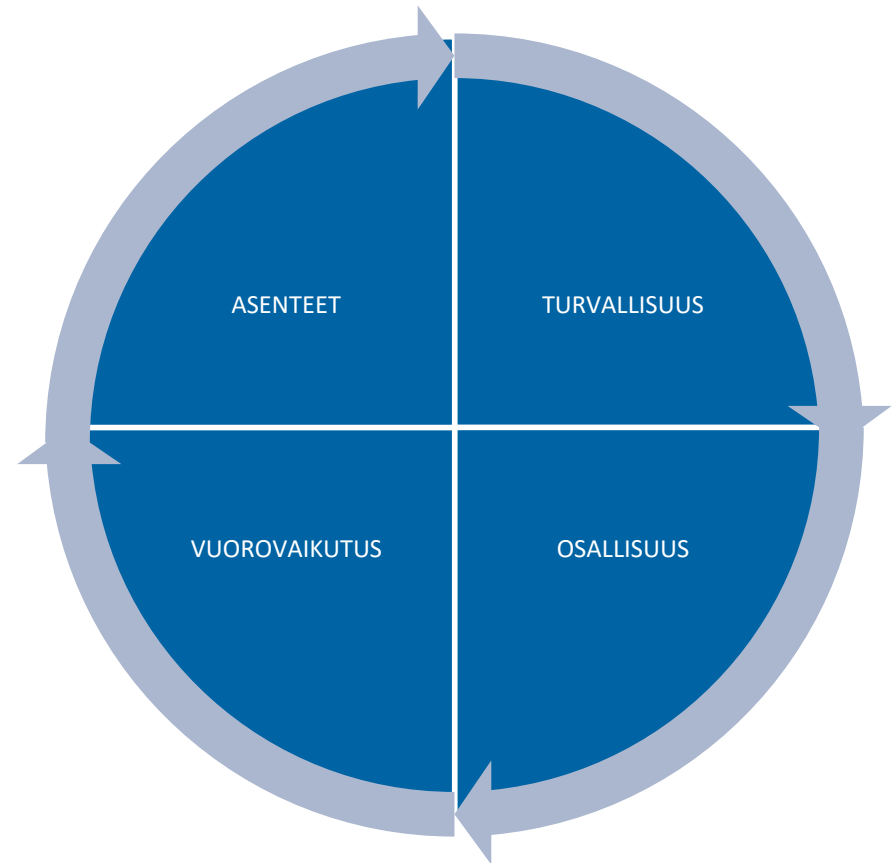
Motivointi

Johdatus luottamukseen – hyvät väestösuhteet

Yksilöiden ja ihmisistä muodostuvien väestöryhmien välisiin suhteisiin vaikuttavat

- keskinäiset asenteet
- turvallisuuden kokemus
- osallisuuden ja vaikuttamisen kokemus
- vuorovaikutuksen laatu ja tavat

Hyvät väestösuhteet vastaanottokeskuksessa

	TYÖYHTEISÖ	TOIMINTA (ASIAKKAAT)	PAIKALLISYHTEISÖ
ASENTEET	Yhteisöllinen johtamiskulttuurin soveltaminen työntekijöiden vahvuuksia tukevaksi. Myönteisen ammatillisen asenteen ja identiteetin vahvistaminen.	Yhteisien sääntöjen luominen ja niiden tasapuolinen soveltaminen Kulttuurisensitiivisen tiedon ja koulutuksen järjestäminen sekä asiakkaille että henkilökunnalle	Jatkuvan yhteistyön ylläpitäminen paikallisviranomaisiin ja muihin toimijoihin Avoin tiedottaminen paikallismedioille vastaanottokeskuksen arjesta
TURVALLISUUS	Riskitilanteiden tunnistaminen ja selkeät toimintatavat ja ohjeet Toiminnassa tapahtuviin epäkohtiin puuttuminen ja välitön korjaava palaute Työnohjauksen ja tuen saatavuuden varmistaminen Luottamuksen luominen henkilökunnan keskuudessa	Asiakkaiden inhimillinen kohtaaminen arjessa. Oikean tiedon jakaminen syrjimättömyydestä, turvapaikkaprosessista ja elämästä Suomessa	Paikallispoliisin vierailujen suunnittelu ja viranomaiskohtaamisten vahvistaminen Kulttuurisensitiivisten koulutusten tarjoaminen vartiointiliikkeiden henkilöstölle
VUOROVAIKUTUS	Vuorovaikutuksen ja molemminpuolisen oppimisen tukeminen eritaustaisten työntekijöiden välillä Avoimen ilmapiirin luominen Työhyvinvointitoiminnan kehittäminen, ml. vapaaehtoiset	Eri etnisten ryhmien välisen kanssakäymisen lisääminen ohjatusti Vuorovaikutustaitojen vahvistaminen arkisen toiminnan kautta Konfliktitilanteiden oikea-aikainen sovittelu	Vuorovaikutusta lisäävien tapahtumien mahdollistaminen (ravintolapäivät, urheilutapahtumat, kutsutapahtumat) harrastetoiminnan mahdollistaminen esim. paikallisten urheiluseurojen kanssa
OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN	Eri henkilöstöryhmien osallistaminen työn suunnitteluun Työntekijöiden työnkuvan rakentuminen heidän osaamisensa ja tavoitteidensa mukaisesti	Turvapaikanhakijoille suunnatun työ- ja opintotoiminnan kehittäminen Oman kulttuurin ylläpitäminen (ruoan valmistus, uskonnon harjoittaminen jne.) Itsenäisen arjenhallinnan tukeminen	Turvapaikanhakijoiden tukeminen verkostojen luomisessa paikallisyhteisöön päin Vapaaehtoisten roolin tukeminen avainhenkilöinä paikallisyhteisöön päin Yhteistyöprojektien toteutus esim. talkoo- ja vapaaehtoistyössä

Kiitos!

Väestösuhteet ja turvallisuus

Peter Kariuki
Pääsihteeri, ylitarkastaja
Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO

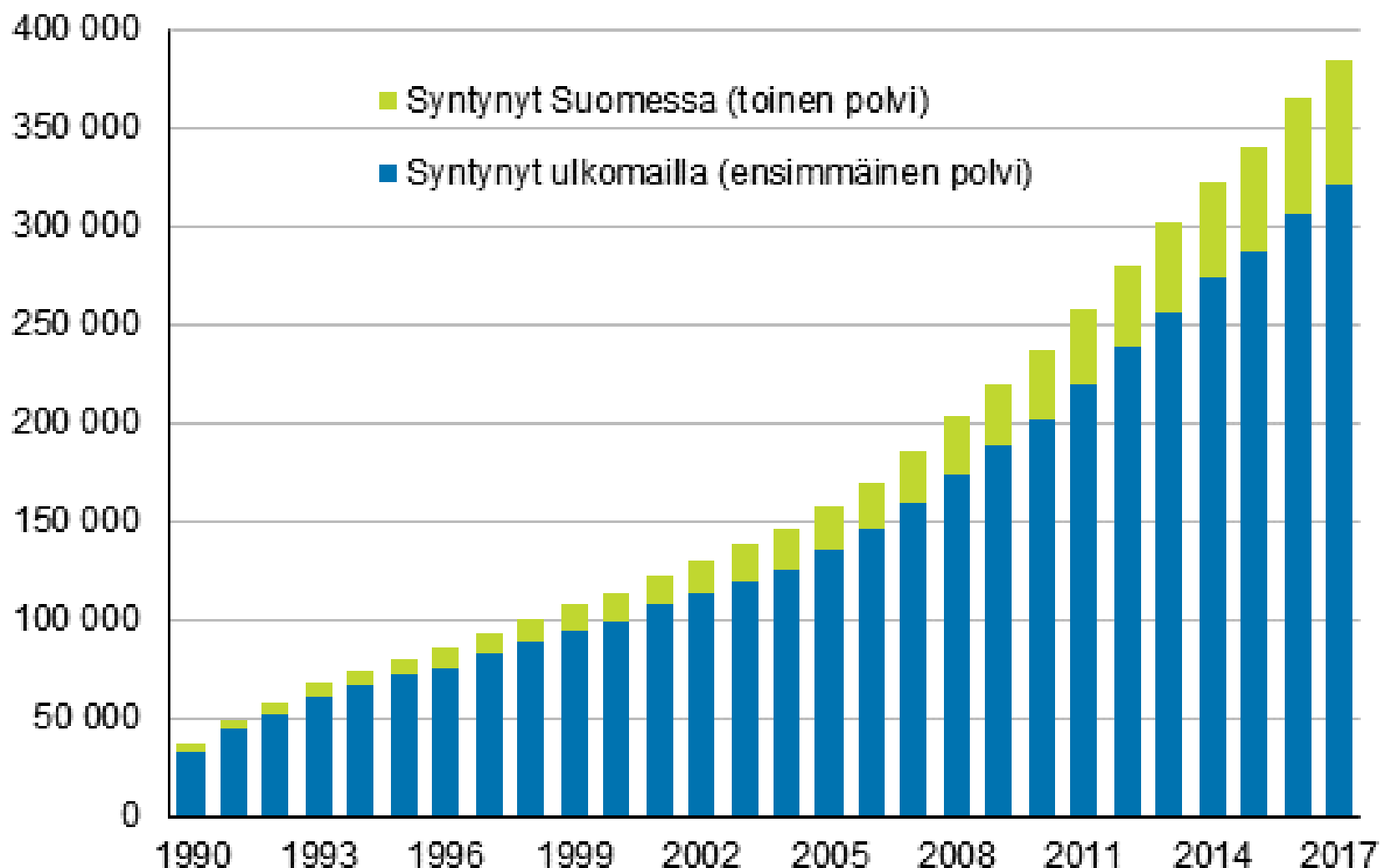
ETNO (VN asetus 771/2015)

- Asiantuntijoiden verkosto, joka käsittelee hyvät väestösuhteet, kotoutuminen, maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen näkemykset
 - Valtakunnallinen ja seitsemän alueellisen tason neuvottelukuntaa
 - 300 jäsentä, jotka edustavat eri kansalaisjärjestöjä, maahanmuuttaja- ja monikulttuurisia järjestöjä, etnisten vähemmistöjen ja uskonnollisten yhteisöjen järjestöjä, eduskuntapuolueet, työnantaja- ja työntekijäjärjestöt, ministeriöitä, alueellisen tason viranomaisia, kuntia
-

Ulkomaalaistaustaiset 1990–2017

Väestörakenne 2017, Tilastokeskus

Syrjintä heikentää luottamusta ja vähentää samaistumista suomalaisuuteen

Syrjintää on paljon - Saharan eteläpuolisesta Afrikasta tulleista maahanmuuttajista ja heidän lapsistaan 60 % kokee tullessa syrjityksi etnisen tai maahanmuuttajataustansa vuoksi (EU vastausten keskiarvo 38 %). (EU-Midis 2017)

Syrjintä heikentää luottamusta - Luottamus yhteiskunnallisia toimijoita kohtaan oli maahanmuuttajien keskuudessa Suomessa EU Midis tutkimuksen keskiarvoa korkeampi - luottamuksen taso kuitenkin alhaisempi syrjintää kokeneiden kohdalla

Näkemykset suomalaisuudesta laajemmaksi ja moninaiset identiteetit mahdollisiksi - Syrjintä vähentää samaistumista suomalaisuuteen. Enemmistön kielteinen suhtautuminen vähemmistön oman kulttuurin säilyttämiseen vähentää samaistumista suomalaiseen enemmistöön. (Mähönen, Jasinskaja-Lahti & Liebkind, 2011)

Äänestysaktiivisuus vaihtelee ryhmittäin - Äänestysaktiivisuus vaihteli huomattavasti eri taustamaista Suomeen asettuneiden välillä - erityisesti somalialaistustaisten keskuudessa äänestysaktiivisuus on korkea verrattuna moneen muuhun ryhmään (Wass ym.)

- TAVOITE 2030 - Sisäministeriö
Hyvät väestösuhteet ja onnistunut kotoutuminen tekevät Suomea houkuttelevammaksi ja edistävät yhteiskunnallista vakautta.
- RATKAISUJA HY VIEN VÄESTÖSUHTEIDEN EDISTÄMISEEN - Oikeusministeriö
Hyvät väestösuhteet otetaan läpileikkaavaksi toimintamalliksi hallinnonalojen rajat ylittävässä yhteistyössä. Selkeytetään hyviin väestösuhteisiin ja yhdenvertaisuuden edistämiseen liittyvää viranomaisten koordinaatiota.
- HE laiksi kotoutumisen edistämisestä – Työ- ja elinkeinoministeriö
Tämän lain tarkoituksena on edistää:

*1) kotoutumista ja **hyviä väestösuhteita;***

Väestösuuhdepolitiikka

- Väestösuuhdepolitiikalla pyritään edistämään hyviä väestösuhteita
 - lisäävät yhteiskunnan sosiaalista koheesiota
 - vaikuttavat ihmisten toimintaedellytyksiin ja identiteetteihin
 - laajemmin turvallisuuteen ja taloudelliseen toimintaan.
 - Julkiset palvelut ovat kansalaisten kontaktipinta viranomaispalveluihin ja muiden ihmisten kohtaamiseen.
 - **Valtionhallinnossa hyvät väestösuhteet merkitsevät strategista vaikuttamista ja tematiikan jalkauttamista hallinnon eri toimialoille.**
-

Hyvät väestösuhteet

Tavoitteena eheä yhteiskunta.

..pitävät sisällään ajatuksen, että ihmiset elävät **yhdessä** monimuotoisessa Suomessa ja..

..**luottavat** sekä toisiinsa että instituutioihin..

..erilaisista lähtökohdista ja taustoista riippumatta.

Hyvät väestösuhteet

Tuo uutta ymmärrystä..

Identiteettien moninaisuus:
identiteetin hyväksyminen ja
hyväksyttävyys yhteiskunnassa

yksilöiden **kiinnittyminen**
erilaisiin **ryhmiin**: yhdistävät
tekijät?

Ryhmäidentiteettien,
yhteisöjen, yhteenkuuluvuuden
merkitys yksilölle

Hyvät väestösuhteet

Tavoitteena on lisätä luottamusta
monimuotoisessa Suomessa
ja..

.. ennaltaehkäistä jännitteitä ja
konflikteja ryhmien välillä,

tunnistaa väestöryhmät, jotka ovat
heikommassa asemassa ja..

.. vaikuttaa ihmisten
mahdollisuuksien tasa-arvon
toteutumiseen

- Suhtautuminen muihin.
- Miten muiden uskotaan suhtautuvan omaan itseen.
- Asenteista seuraava käyttäytyminen.

Asenteet

- kunnioitus
- ennakkoluulot
- luottamus
- monimuotoisuuden arvostaminen

Vuorovaikutus

- eristyneisyys
- tuen saatavuus
- vuorovaikutuskyky
- kokemukset vuorovaikutuksesta

- Luottamus ja tuttuus tuovat turvaa.
- Heikentää stereotypioita sekä kielteisiä asenteita.
- Lisää ymmärrystä muita kohtaan.

Turvallisuuden tunne

- koettu turvallisuus
- syrjäntäkokemukset
- identiteetti ja hyväksyntä
- tietämys oikeuksista

Osallisuus

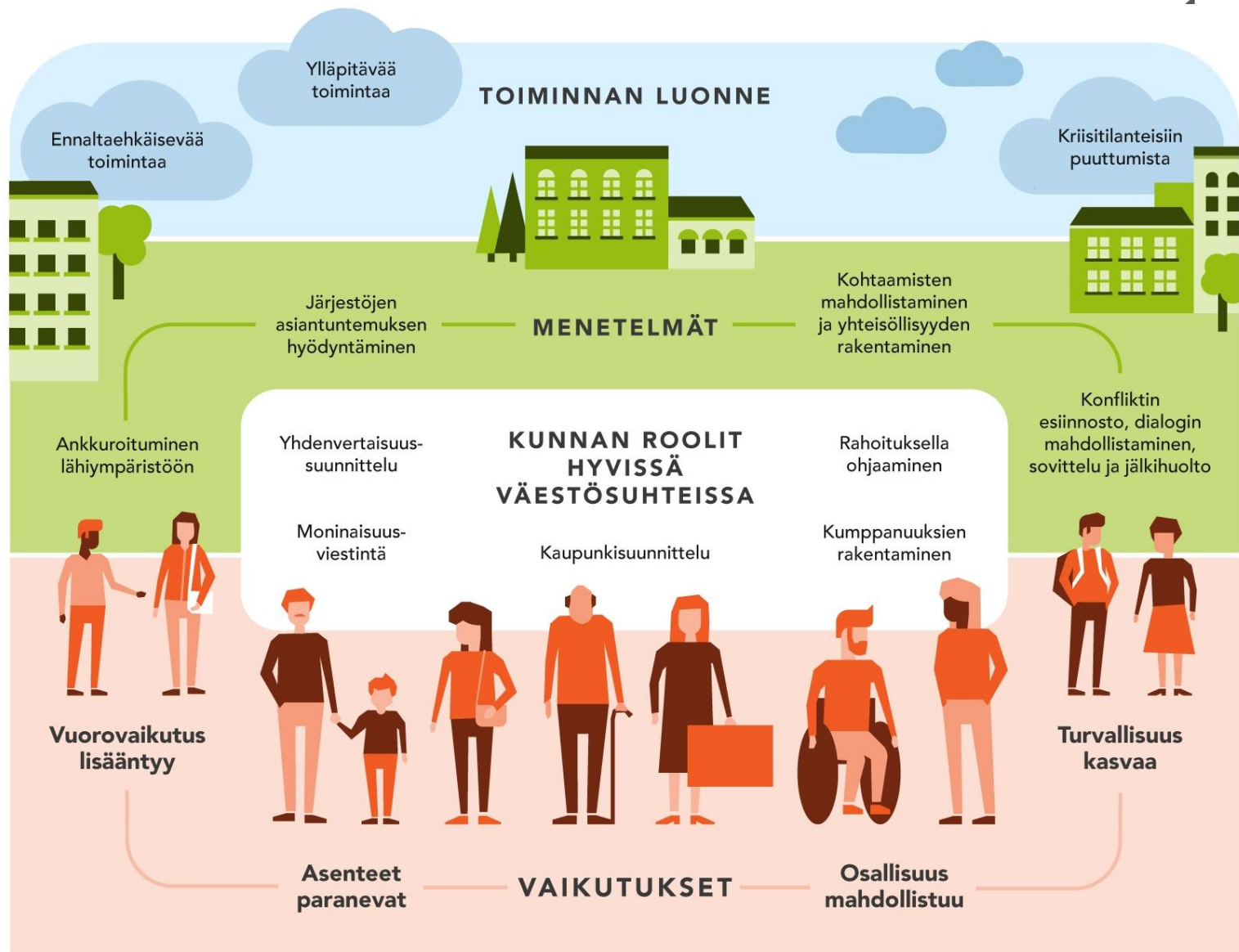
- osallistuminen
- tavat ja motivaatio
- mahdollisuudet vaikuttamiseen
- luottamus päätöksentekoon

- Henkinen ja fyysinen turvallisuuden kokemus.
- Vaikuttaa osallistumiseen
- Vaikuttaa toimintakykyyn
- Vaikuttaa haluun olla vuorovaikutuksessa

- Lisääntyy tuntiessamme olomme tervetulleeksi ja turvalliseksi.
- Lisää halukkuutta vuorovaikutukseen muiden kanssa.

Viitekehys

Hyvien väestösuhteiden edistäminen – miten käytännössä?

Ihmisten asenteisiin vaikuttaminen suoraan ja epäsuoraan;

yhdenvertainen ja syrjimätön kunta, työntekijöiden antama esimerkki, tiedon levittämien perus- ja ihmisoikeuksista;

Paikkakunnilla asuvien väestöryhmien turvallisuuden edistäminen; rasismien ja syrjinnän vastainen työ, viharikollisuuden ja vihapuheen torjunta ja tuomitseminen);

Yksilöiden välistä **vuorovaikutusta lisäävät ja parantavat toimenpiteet;** sovittelumenetelmien käyttäminen, asumisen segregaaation ehkäisy päätöksenteon kautta

väestöryhmien osallisuutta tukevat toimenpiteet;
~~päätöksenteossa ja yleisissä tiloissa.~~